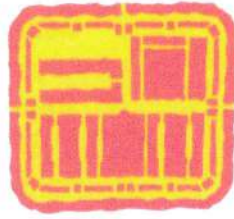

Vereniging Oud Valkenburg

OULD VALKENBURG

NIEUWSBRIEF DECEMBER 2015

December vraagt om terugblikken.

2015 was weer een actief jaar voor de vereniging. In april stelden de leden het beleidsplan voor de jaren 2015 – 2019 vast. Een samenvatting daarvan vindt u in de nieuwsbrief van juni. Het is een plan met ambitie, maar erkent ook onze beperkingen. Meer vrijwilligers, die mee willen doen met historisch onderzoek, scholen rondleiden en collectiebeheer, om een paar activiteiten te noemen, zijn nodig om het plan uit te voeren. Ziet u daar iets in? Meldt u dan!

Romeinenweek, Open Monumentendag, Paardenmarkt, Limes fiets- en wandeltour, allemaal activiteiten waar de vereniging aan meegedaan heeft.

Veel scholen zijn op bezoek geweest. We hebben onze collectie weten uit te breiden met oude documenten uit de zeventiende eeuw over een steenfabriek in Valkenburg, om te bewaren en om te bestuderen.

Op 24 november hebben we de expositie "De Scholen van Valkenburg" geopend. Er waren veel mensen gekomen om naar de presentaties van Henk Imthorn en Gerrit Russchenberg te luisteren en om te zien en te horen hoe Yvonne Haasbeek de schoolbel luidde. Daarmee was de expositie geopend.

Ook een vooruitblik hoort er bij.

Op 21 januari 2016 zal het veertig jaar geleden zijn, dat de Vereniging Oud Valkenburg werd opgericht. Wij willen daar volgend jaar op passende wijze aandacht aan schenken.

En nu we toch in het volgend jaar beland zijn, wens ik u namens het bestuur van de vereniging goede feestdagen en een voorspoedig 2016 toe.

Jan Bakker,
Voorzitter

Torenmuseum

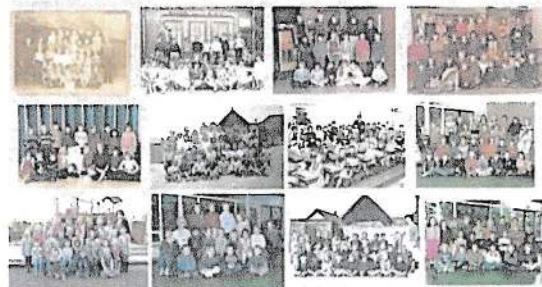
Castellumplein

OULD VALKENBURG

Expositie

**DE SCHOLEN
VAN VALKENBURG**

vanaf 24 november in het museum

Museum geopend op zaterdag van 13.00 uur – 16.00 uur

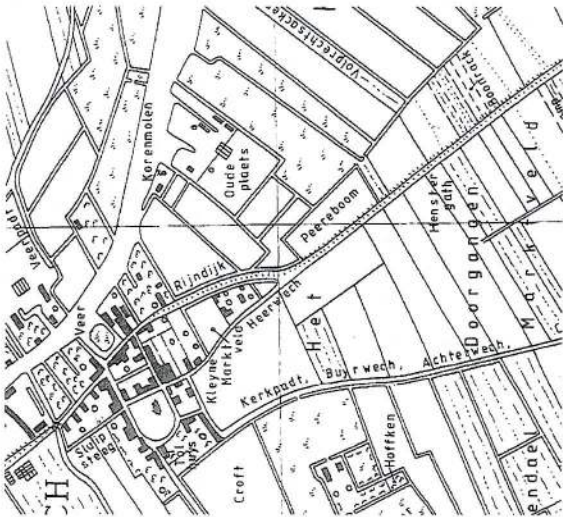
De straten van Valkenburg. (4)

DE ACHTERWEG.

Henk Imthorn

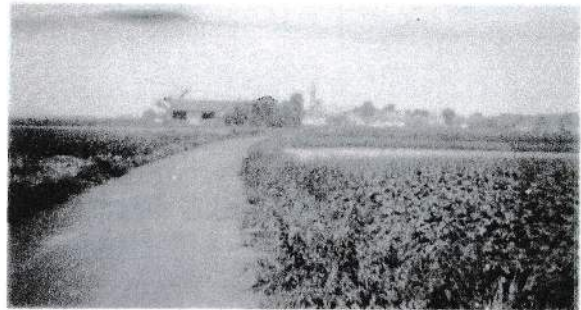
Haarlem, 1543.

De dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Rijnland houdt zitting. Aanwezig is de heer **Chelain Zeeghers van Wassenhoven**, in de hoedanigheid van raadordinarius van keizer Karel de Vijfde in Holland. Hij heeft een conflict met zijn buurman Adriaan Aertszoon. Deze laatste heeft een groot deel van de Achterweg laten omploegen onder het motto: "Het is mijn land en daarmee doe ik wat ik wil."

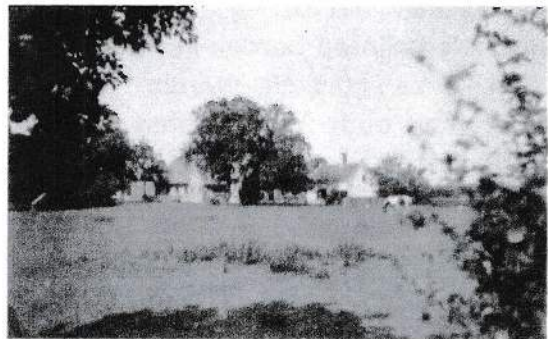
Deze buurman was een lid van de familie Paets van Sonneveldt en woonde daar ook. De Achterweg, ook wel Kruisweg genoemd, was vanouds een nood- of lijtweg met een breedte van 11 tot 12 voeten en werd al zeker veertig jaar gebruikt door de bewoners van Thorenvliet en het dorp. De actie van Adriaan Aertszoon was natuurlijk gewoon pesterij. Dat vond de dijkgraaf ook en gaf de heer Zeeghers gelijk. De weg moest weer in de oude staat worden terug gebracht, waarna de Valkenburgers weer eeuwenlang gebruik konden maken van de Achterweg. (bron: *Zicht op oud Valkenburg van J.P.Portengen*)

De Achterweg liep van het centrum naar huize Torenvliet en via de Torenvlietslaan naar de Rijndijk. Het vormde de verbinding tussen de vele percelen en behoort ook tot de oudste wegen in Valkenburg. In 1733 werd het slot gesloopt en concentreerde men zich op de bijbehorende boerderij.

In die tijd werd ook een nieuwe Wetering gegraven. Deze is nu nog gedeeltelijk aanwezig en loopt tussen de voetbalvelden richting de Rijn.

Tot in de jaren 40 van de vorige eeuw liep de Achterweg tot aan het Marktveld. Daarna werd deze ingekort en ontstond de Marinus Poststraat. Na de oorlog werd de achterweg de grens met het Vliegveld en een belangrijke plek voor de vliegtuigspotters. Voor de uitbreiding van het vliegveld moest de boerderij van Van Leeuwen verplaatst worden.

De weg werd eind jaren 80 doorsneden door de N206 en maakt nu een merkwaardige slinger over deze provinciale weg. Maar nog steeds is de historisch ligging van de weg zichtbaar.

Met de plannen voor nieuw Valkenburg op het voormalige vliegveld dreigt de Achterweg te verdwijnen. Men heeft de mond vol over behoud van cultuurhistorische elementen in het landschap, maar daar hoort de Achterweg niet bij volgens de plannenmakers. Is het niet bijzonder dat men de onzichtbare Romeinse sporen uit het verleden op een of andere manier zichtbaar wil maken en dat men de zichtbare sporen uit de middeleeuwen wil uitwissen? Ook de Torenvlietslaan heeft zijn langste tijd gehad.

Den Haag, 2016.

De Raad van State houdt zitting. Aanwezig is de kern Valkenburg. Die heeft een conflict met zijn buurman, het samenwerkingsverband Rijk – gemeente Katwijk. Dat wil een groot deel van de Achterweg laten omploegen onder het motto: "Het is mijn land en daarmee doe ik wat ik wil." Het is natuurlijk gewoon pesterij. De weg moet gewoon weer in de oude staat in de plannen worden opgenomen, waarna de Valkenburgers weer eeuwenlang gebruik kunnen maken van de Achterweg.

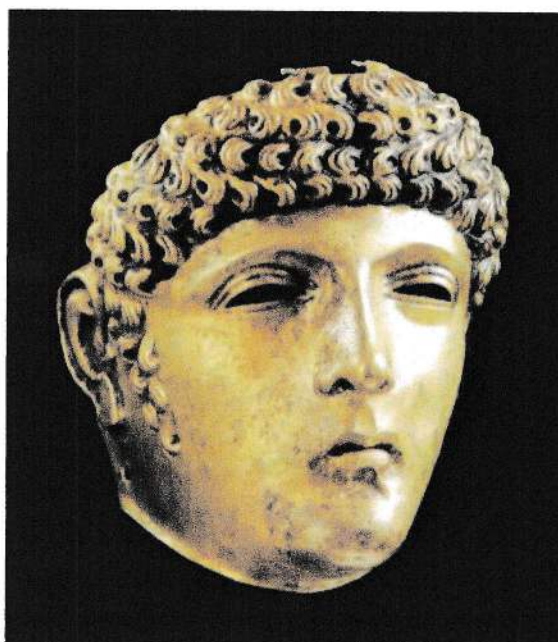
ROMEINS RUITERMASKER GORDON *Herman Dijkhuizen*

Het ruitermasker van Gordon.

Romeinse ruiters droegen bij een parade vaak mooi bewerkte glanzende gezichtsmaskers. Zo'n masker was met een naar voren draaiend scharnier bevestigd aan een helm met fiere

veelkleurige pluimen. Met volle oorlogsuitrusting galopperend op hun goed getrainde paarden maakten die Romeinse ruiters een verpletterende indruk op de Germanen.

Het bekendste gezichtsmasker dat we in Nederland kennen is gevonden in het Leidse Roomburg, op een plek waar ooit een door de Romeinen gegraven kanaal liep. Daar werd geofferd aan de goden, uit dankbaarheid of om een gunst te vragen.

Van dat masker heb ik een mooie foto gedownload. Samen met nog meer foto's heb ik die gebracht naar de firma Bron een bedrijf in drukwerkveredeling, aan de Voorschoterweg naast de Kwantum. Daar zijn ze zo vriendelijk zo nu en dan kosteloos foto's voor ons te plastificeren. Bij die gelegenheid overhandigde ik de foto met het goudkleurige gezichtsmasker aan de betrokken bedrijfsleider van de zaak. Die reageerde spontaan: 'Hé, leuk, Gordon!'. Zonder vooraf ook maar iets te weten benoemt hij het ronde ruitermasker met de leuke krullen met zijn bij alle Nederlandse archeologen bekende bijnaam! Ik kan het ook niet ontkennen, de gelijkenis van het masker met het uiterlijk van de vaderlandse volkszanger is treffend!

Toen ik een paar maanden geleden bij het Provinciaal Archeologisch Depot in Alphen aan de Rijn een kopie zag van het Gordon masker was ik verkocht. We doen in het Torenmuseum normaal gesproken niet aan kopieën maar nu maken we een uitzondering! Dus heeft het masker nu bij ons een plekje gevonden in onze Romeinen afdeling. In een vitrinekast direct rechts naast de deur.

Wie dat wil kan daar het hele verhaal te horen krijgen en je mag het masker daarbij als je dat vraagt ook nog even in handen nemen.

Het originele Gordon ruitermasker heeft in Leiden in het Rijksmuseum voor Oudheden terecht een ereplaats gekregen. Achter veiligheidsglas, daar mag je er alleen maar naar kijken maar aankomen niet....

EVEN VOORSTELLEN.

Jan Vroege

Ik heet Jan Vroege en ik ben sinds enige tijd lid van de vereniging "Oud Valkenburg". Tevens heb ik me aangemeld als vrijwilliger om te assisteren bij de diverse werkzaamheden die plaatsvinden, zoals onder andere in het museum in de Toren. Ik ben geen echte Valkenburger, maar een Dordtenaar. Ik woon echter al langer dan 25 jaar in ons dorp, op een woonboot

gelegen achter de benzine pomp Jongeneel, in de Woonark Haven "de Krom".

Bovendien ben ik van 1962 tot en met

1993 geplaatst geweest bij diverse Squadrons op het, helaas, gesloten Vliegkamp. Ik had daar een vliegende functie, maar zonder de bijzondere inzet van de technische mannen, was dat niet mogelijk geweest.

Na mijn FLO (Functioneel Leeftijd Ontslag), een soort verplichte VUT, heb ik onder andere nog 14 jaar bij het Museum van Volkenkunde in Leiden gewerkt als een soort suppoost

Deze ervaring komt mij nu goed van pas in ons museum. Ondanks dat het nog geen procent is van het andere, is het zeker zo interessant. Ook de procedures voor wat het maken van tentoonstellingen en andere zaken, komen overeen zij het natuurlijk op kleinere schaal.

Ik heb ondertussen al diverse nieuwe collega's ontmoet. Wat mij opviel, was hun inzet en enthousiasme. Ik ben van plan om met zoveel mogelijk plezier deel te gaan nemen aan deze kleine maar fijne organisatie.

Mijn ervaring bij de Marine Luchtvaart Dienst komt mij te pas bij een van de taken die ik op mij heb genomen. Namelijk het samenvoegen van de verschillende documenten over ons Kamptot logisch en leesbaar geheel. Ook als u een bezoek aan ons museum brengt, loopt u de kans dat u door mij te worden ontvangen. Tot dan.

COLOFON

Deze Nieuwsbrief verschijnt tweemaal per jaar en wordt uitgegeven door de Vereniging Oud Valkenburg.

Redactieadres :Jan Bakker, Hoofdstraat 6, 2235 CG Valkenburg.

E-mailadres: janp.bakker@ziggo.nl

Deze brief is ook te downloaden van de website www.oudvalkenburgzh.nl.

Bankrekening vereniging: 1189.37.529
t.n.v. Vereniging Oud Valkenburg